The Need for a *Shamash* Candle Nowadays

Q Now that we have plenty of electric light, is there a need for a *shamash* (extra candle) alongside our Chanuka candles?

1. גמרא, שבת דף כא עמ' ב

... אמר רבי זירא אמר רב: פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת – מדליקין בהן בחנוכה, בין בחול בין בשבת. אמר רבי ירמיה: מאי טעמא דרב? קסבר: כבתה אין זקוק לה, **ואסור להשתמש לאורה.**

רש"י מסכת שבת דף כא עמ' ב

ואסור להשתמש לאורה – שיהא ניכר שהוא נר מצוה.

2. הר"ן על הרי"ף, שבת דף ט עמ' א

שמע מינה אסור להשתמש לאורה. פירוש, כל תשמישין ואפילו תשמיש מצוה, דכיון שעל ידי נס שנעשה במנורה תקנוה, עשאוה כמנורה שאין משתמשין בה כלל, ואם איתא דשרי לאישתמושי תשמיש מצוה בנר חנוכה, האיך מדליקין נר חנוכה בשבת בכל השמנים, והרי כשישתמש בה בסעודת שבת אתי לאטויי.

3. גמרא, שבת דף כא עמ' ב

ובשעת הסכנה – מניחה על שלחנו, ודיו. אמר רבא: צריך נר אחרת להשתמש לאורה. **ואי איכא מדורה** – לא צריך, ואי אדם חשוב הוא, אף על גב דאיכא מדורה – צריך **נר אחרת.**

רש"י שם

נר אחרת – לעשות היכר לדבר.
ואי איכא מדורה – אש, לא צריך נר אחרת, לפי שמשתמש לאור המדורה, ויש היכרא שהנר של מצוה היא.

4. בית הבחירה (מאירי), שבת דף כא עמ' ב

יראה לי מכח הסוגיא שלא אמרו צריך נר אחרת אלא במניחה על שלחנו, אבל כל שמניחה סמוך לפתח, אינו צריך לנר אחרת, אף על פי שעומד לו לשם, הואיל ואינו בא להשתמש בפרט לאורה לאיזה תשמיש. וכבר ראיתי קצת רבנים נוהגים לעמוד שם ולדבר עם חבריהם בלא נר אחרת, אלא שלמעשה אני נוהג להדליק נר אחרת, אף בלא צורך תשמיש, ומנהג אבותינו ורבותינו בידינו:

5. בית יוסף אורח חיים סי' תרעג

וכתב עוד: כשמניח נר אחר להשתמש לאורה, מניחה בפני עצמה שאם לא כן, יאמרו על כולן לצרכו הדליקן. ובמקום שאינו רגיל להדליק שם נר, אין צריך נר אחר להשתמש לאורו– עד כאן לשונו. ועכשיו, אף על פי שמדליקין בפתח, שהוא מקום שאין רגיל להדליק שם נר, מדליקין נר אחד מובדל משאר נרות; ונראה שכך הנהיגו הראשונים, מפני שאין הכל בקיאין לחלק בין מקום שרגיל להדליק שם נר למקום שאינו רגיל. וכתב המרדכי (סי' רסט): משום הכי נהגו לעשות השמש גדול יותר מהאחרות, שאם בא להשתמש, שישתמש בנר של חול:

6. שולחן ערוך אורח חיים סי' תרעג סע' א

ונוהגים להדליק נר נוסף, כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שהוא אותו שהודלק אחרון, ויניחנו מרחוק קצת משאר נרות מצוה. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגים להוסיף, רק מניח אצלן **השמש** שבהן מדליק הנרות, והוא עדיף טפי, ויש לעשותו יותר ארוך משאר נרות, שאם בא להשתמש ישתמש לאותו נר.

משנה ברורה שם ס"ק יח

השמש שבו וכו' – ואפילו רבים המדליקין, כיון שכל אחד מניח נרותיו במקום מיוחד... צריך להניח שמש אצל כל אחד ואחד, אפילו יש נר על השולחן, דשמא ישתמש אצל הנרות: